

Benim durumumda sine-
ma ve fotoğraf, çatış-
maktan çok birbirlerini
iyi destekliyorlar diye
düşünüyorum. Birinden
sıkılınca ya da biri fazla
gelince diğerine sığın-
mak gibi. Yaz uzayınca
kış, kış uzayınca yazı
özlemek gibi.

“Fotoğraf tekniğini kullanarak resim yapmaya çalışıyorum”

Nuri Bilge Ceylan, Dirimart'taki üçüncü kişisel sergisi *Yolda*'da Cezayir, Çin, Hindistan, Mısır, Rusya, Türkmenistan'da çektiği, daha önce hiç sergilenmemiş portrelere yer veriyor. Bu portreler de aynı filmlerindeki kahramanlar gibi oldukça canlı ve doğayla iç içe. Ceylan fotoğrafçılığı için şöyle diyor: “Film yönetmeni tavrımın fotoğrafta da devam ettiği, ya da deyim yerindeyse, fotoğraf tekniğini kullanarak resim yapmaya çalıştığım söylenebilir bir bakıma.” **ELİFTANRIYAR s. 9'da**

NURİ BİLGE CEYLAN YOLDA SERGİSİ İÇİN, UZUN BİR ARADAN SONRA O2'NİN SORULARINI YANITLADI

“Benim durumumda sinema ve fotoğraf çatışmaktan çok birbirini destekliyor”

Farklı coğrafyalardan izler taşıyan Yolda, izleyicileri Nuri Bilge Ceylan'ın objektifinden insanın evrensel öyküsüne tanıklık etmeye davet ediyor

Size de öyle oluyor mu bilmiyorum? Ödüllü film yönetmeni ve fotoğraf sanatçısı Nuri Bilge Ceylan'ın fotoğraflarına ne zaman baksam, karakterlerin üstündeki özel ışıktan büyüleniyor, adeta kulağımda onların fısıltılarını duymaya başlıyorum. Bu karelerde yalnızca insanlar değil, geri plandaki ister bir ağaç ister denizin dalgaları ve hatta gökyüzü olsun,

Elif Tanrıyar ile Sanat

şutluğun kapısını aralamaya çalışıyor. Şu sıralar başka yeni bir projesi olmadığını söyleyen Nuri Bilge Ceylan ile sergiyi konuştuk.

Öncelikle son iki sergide yer alan işleriniz arasındaki ilişki ve sizin “yolda” olma halinizden bahsedelim mi?

Aslında bu sergi bir öncekinin devamından başka bir şey değil. Sadece bunun yeni bir ismi olsun istendi. Bu fotoğraflar da önceki sergidekiler gibi aynı şekilde türlü sebeplerle yapmış olduğum geziler sırasında çekildi.

Bir röportajınızda “Fotoğraflanan kim olursa olsun, fotoğrafın kendi dünyasının bir parçası olmaktan kurtulamaz” diyorsunuz. Yolda'nın karakterleri bu anlamda sizi mi aynalıyor?

Galiba öyle. Sinemada nasıl oyuncular senaryonun ya da yönetmenin peşinde olduğu bir gerçekliğin ortaya çıkabilmesi için bir aracı gibi işlev görüyorsa, bu fotoğraflarda da durum pek farklı sayılmaz. Ne olduğunu ve neden olduğunu fazla tanımlayamayacağım belli bir anlamın ortaya çıkabilmesi için kurgu karakterler gibi kullanılıyorlar hepsi. Kimse kendisi değil yani burada. Bu durumda fotoğraflanan insanlar ya da kültürler ne kadar farklı olursa olsun, fotoğrafları birbirine bağlayan bir tür duygu birliğinden bahsedebiliriz eğer, bunun ne olduğunu fotoğrafçının iç dünyasında aramak saçma olmayacaktır.

Eski resimlerden ilhamla gökyüzü ve bulutlarla ilgileniyor

Sizin filmlerinizde gökyüzü de aynı bir karakter gibidir. Bir röportajınızda “Gökyüzü ve bulutların durumu önemli” diyorsunuz. Gökyüzü ve bulutlarla karakterleriniz arasındaki bağa dair neler söylemek istersiniz?

Eski manzara resimleri resimlerinde gökyüzüne genellikle epey büyük bir alan bırakırdı. Oraya ister kara yağmur bulutları, isterlerse bulutların

Küçük Köpekli Kadın, Goa, Hindistan, 2023, Archival inkjet print 150 x 174 cm

arasından sızan ve aşağıda görünen dünyanın sadece bir bölümünü aydınlatan bir güneş ışığı, isterlerse aydınlık beyaz bulutlar koyarlardı. Ama bulutlar nasıl olursa olsun gökyüzünün resimde fazla yer kaplaması, altta görünen kırılğan dünyaya aşkın bir nitelik, kozmik bir boyut katar gibi olurdu. Bu resimlere ne zaman baksam gök, kendisine hem başkaldıran hem de boyun eğen zavallı dünyayı acımasız bir kayıtsızlıkla seyrediyormuş gibi gelir. Ben de benzer bir duygu yaratmaya çalışıyorum herhalde.

Edebiyata, özel olarak da Çehov'a düşkünlüğünüzü biliyoruz. Sergide yer alan işlerden birinin adı da Küçük Köpekli Kadın. Çehov'un başka bir asırda yaşayan Yaltalı, Küçük Köpekli Kadın karakteriyle sizin Goa'daki Küçük Köpekli Kadın karakterinin arasında nasıl bir ilişki kurmak mümkün?

Çehov'un Küçük Köpekli Kadın öyküsünü bir kez okuduktan sonra artık gördüğümüz bütün köpeklerle dolaşan kadınlara bu hikayenin etkisinden bağımsız bakabilmek zor. Eskiden Yalta'ya gittiğimde sadece kadınlara değil, binalara, denize, çay bahçelerine, her şeye bu öykünün etkisiyle baktığımı hatırlıyorum... Hindistan'ın

Goa sahillerinde çekmiş olduğum bu karenin adı başka bir şey olamazdı bu yüzden, ama

bu fotoğrafı çekmemin öyle özel bir hikayesi yok. Çehov'un öyküsüne uysun diye özel olarak dizayn ettiğim bir görüntü değil. O da, sergideki diğer fotoğraflar gibi, serseri bir mayın gibi dolanırken rast geldiğim insanlardan biri sadece. Bu kadınla, başka bir asırda yaşamış olan Yalta'daki kadın arasında nasıl bir ilişki kurulabileceğini siz

ne kadar biliyorsanız, ben de o kadar biliyorum yani. Tabii bunu bilmememiz bunu hayal etmeyeceğimiz, bunun için görünen işaretlerden kendimize göre bir teori üretmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Sanat eserleri zaten biraz da bunun için var.

John Berger, Bir Fotoğrafı Anlamak adlı yazısında “Bir film yönetmeni za-

manı kendi seçimi doğrultusunda kullanır, tıpkı bir ressamın seçtiği hadiseleri bir arada tasvir edişi gibi. Fotoğrafçı için aynı şey geçerli değildir. Fotoğrafçının başlıca karan, tecrit etmek istediği ana dairdir” der. Bu saptamaya yorumunuz nedir?

Berger'in sözleri belli bir fotoğraf türü için geçerli bir saptama. Biraz Henri Cartier-Bresson'un fotoğrafları gibi anı yakalamaya çalışan fotoğraflar için. Benimkiler öyle değil. Benim anı yakalamak gibi bir niyetim ya da isteğim hiç olmadı. Film yönetmeni tavrımın fotoğrafta da devam ettiği ya da deyim yerindeyse, fotoğraf tekniğini kullanarak resim yapmaya çalıştığım söylenebilir bir bakıma.

Film yönetmenliğiniz ile fotoğraf sanatçısı kimliğinizin paralellüğünden bahsedilir hep. Bu rollerin çatıştığını, birinin diğerine imrendiğini hissediyor musunuz hiç?

Sinema üretiminin en sevmediğim tarafı her zaman had-dinden fazla insanla görüşmek, ilişkiye girmek zorunda bırakması olmuştur. O nedenle bir

yazarın, bir ressamın ya da bir fotoğrafçının yalnızlığını her zaman kıskanmışımdır. Ama bazen bu yalnızlığın da fazla geldiği zamanlar olur. O nedenle benim durumumda sinema ve fotoğraf, çatışmaktan çok birbirlerini iyi destekliyorlar diye düşünüyorum. Birinden sıkılınca ya da biri fazla gelince diğerine sığınmak gibi. Yaz

uzayınca kış, kış uzayınca yazı özmek gibi. •

© EYE FILM MUSEUM, CORINNE DE KORVER, 2025

İrhm TÜRKİYE İŞ BANKASI RESİM HEYKEL MÜZESİ

LEZZETLİ RESİMLER SERGİSİ

Tat ve Sanat

Sergi

23 Şubat'a dek Dirimart Dolapdere'de ziyaret edilebilir.